

<http://physicsweb.org/article/news/7/8/5>

2003/08/08

پیش‌رفت در دریچه‌ها ی منطقی ی کوانتمی

فیزیک‌پیشه‌ها یی در ایالات متحده، گام مهم دیگری به سوی ساختن یک کامپیوتر کوانتمی برداشته‌اند. دانیکن سُتیل [1] از دانشگاه میشیگان [2]، و همکارانش، با استفاده از دو زوج الکترون-حفره (اکسیتون) در یک نقطه ی کوانتمی یک دریچه ی منطقی ساخته‌اند [3].

در کامپیوترها ی کلاسیک منطق دوتایی به کار می‌رود، و هر بیت یا 0 است یا 1 است. اما در کامپیوترها ی کوانتمی از این استفاده می‌شود که یک ذره ی کوانتمی می‌تواند همزمان در دو یا چند حالت باشد. پس یک بیت کوانتمی (یا کوبیت) می‌تواند در حالت 0 یا 1 یا هر ترکیبی از این دو باشد. این به معنی ی آن است که برا ی بعضی مسئله‌ها، علی‌الاصول کارایی ی کامپیوترها ی کوانتمی می‌تواند بهتر از کارایی ی کامپیوترها ی کلاسیک باشد. اما همه ی کامپیوترهای کوانتمی بی که تا کنون به نمایش در آمده‌اند، فقط تعداد کم ی کوبیت داشته‌اند.

تا کنون کوبیتها یی با یون‌ها، اتم‌ها، و فتوна ی به دام افتاده ساخته‌اند، اما عموماً تصور می‌شود ساختن ابزارها ی عملی با سیستم‌ها ی حالت‌جامد ساده‌تر است. چندین گروه، با رهیافت آبرسانا به محاسبه ی کوانتمی ی حالت‌جامد پیش‌رفته‌ها ی چشم‌گیری داشته‌اند. سُتیل و همکارانش از میشیگان، دانشگاه ایالتی ی میشیگان، آزمایشگاه پژوهش‌ها ی دریایی [4]، و دانشگاه کلیفرنیا در سن دیگ [5]، اولین دریچه ی کوانتمی ی تمام‌پتیکی در یک نقطه ی کوانتمی ی نیمرسانا را نمایش داده‌اند. سُتیل و همکارانش، برا ی ساختن نقطه ی کوانتمی یک لایه ی نازک گالیم آرسنید به کلفتی ی 4.2 nm را بین دوسد آلمینیم گالیم آرسنید به کلفتی ی 25 nm رشد دادند. الکترون‌ها در این نقطه به دام می‌افتدند، چون گافنوار انرژی ی

گالیم آرسنید، از گافینوار انرژی ی ماده ی اطراف ش کوچکتر است. وقتی این نقطه با نوربرانگیخته می‌شود، الکترون‌ها ی نوار ظرفیت به ترازهای انرژی بالاتر می‌روند. مجموعه ی الکترون برانگیخته و حفره ی باقی‌مانده، یک اکسیتون است. با دوزوج الکترون-حفره، این مجموعه چهار حالت دارد: یک حالت پایه با دو الکترون نابرانگیخته، دو حالت هر یک شامل یک اکسیتون، و یک حالت شامل دواکسیتون. دو حالت تک اکسیتونی تشخیص‌پذیراند، چون قطبش اکسیتون‌ها یشان متفاوت است. این پژوهش‌گران نشان دادند با لیزر می‌توانند بین حالت پایه و حالتهای تک اکسیتونی، و نیز بین حالت‌ها ی تک اکسیتونی و حالت دواکسیتونی، نوسان‌ها ی رئی [6] تولید کنند. به‌ویژه، نشان دادند این سیستم نقطه‌ی کوانتمی مثل یک دریچه ی نه ی کنترل شده عمل می‌کند: مقدار یک کوییت وارون می‌شود، اگر و تنها اگر مقدار کوییت دیگر ۱ باشد.

به بالا مقیاس کردن این سیستم ممکن نیست، اما این گروه می‌گوید بسیاری از ایده‌ها و روش‌ها ی بارآمده، برای رهیافت‌ها ی دیگر به محاسبه ی کوانتمی بر اساس کنترل اپتیکی ی کوییت‌ها ی اسپین‌الکtron در نقطه‌ها ی کوانتمی مفید خواهد بود.

- [1] Duncan Steel
- [2] University of Michigan
- [3] Science **301** 809
- [4] Naval Research Laboratory
- [5] University of California at San Diego
- [6] Rabi